

o.z. CEPTA – Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy

Kritický stav ekonomiky separácie na Slovensku

Ing. Miloš Veverka, PhD.

a

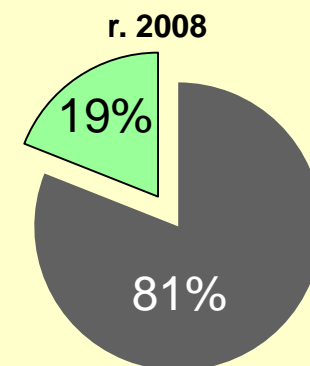
Ing. Daniel Lešínský, PhD.

Tlačová konferencia 17.12. 2009, Bratislava

Prevádzkové náklady (priemer z 12 miest SR, bez BRO z verejnej zelene)

- náklady na nakladanie s odpadom (zvoz, dotriedňovanie, úprava, zhodnotenie, zneškodnenie)

	Zmesový komunálny odpad		Separovaný zber	
	€/kg	Sk/kg	€/kg	Sk/kg
rok 2008	0,0855	2,58	0,2657	8,00
1. polrok 2009	0,0908	2,74	0,4134	12,45

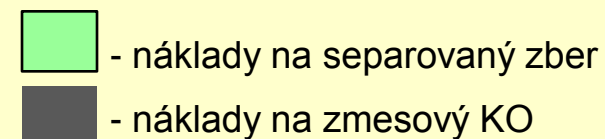
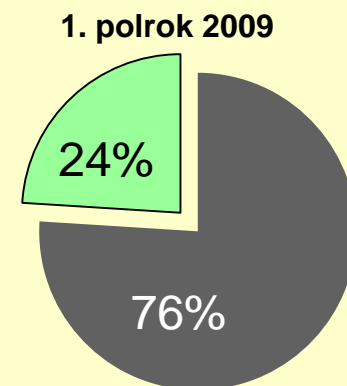

Priemerné náklady na separovaný zber v rámci odpadového hospodárstva skúmaných miest narástli z 19 % na 24 %.

Náklady na 1 kg separovaného zberu sa pre mestá zvýšili z **8,00 Sk** v roku 2008 na **12,45 Sk** v 1. polroku 2009 **+55%**!

Separácia je **4,5 krát drahšia** ako nakladanie so zmesovým komunálnym odpadom.

Z celkového množstva odpadu je cca 9 % zhodnotený podiel separáciou a 91 % odpadu je zneškodnených na skládkach.

Konkrétny príklad: Zhodnotenie papiera zo separovaného zberu

Papier vyzbieraný z kontajnerov na separovaný zber, sústredený v hale pod strechou. Do nasledovnej analýzy nie je zarátaný zvoz, len dotriedenie a preprava k odberateľovi do papierní.

Zberový papier obsahuje:

- novinový papier – 60 %
- kartón – 30 %
- prímesi – 10 % (tetrapaky, PET fľaše, fólie, zmes. KO)

Technológia spracovania:

- ručné dotriedenie
- preprava do papierní vozidlom LIAZ-Bobor 16,2

Zhodnotenie papiera zo separovaného zberu

Náklady:

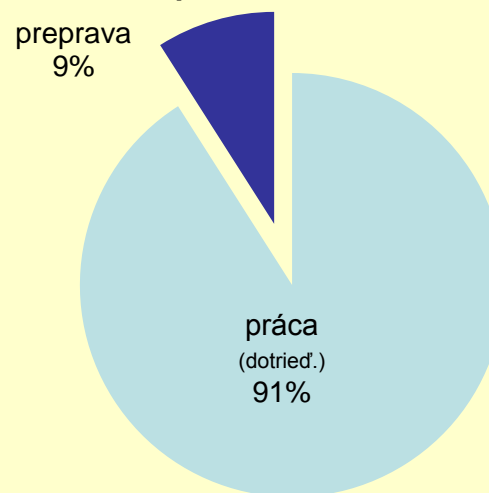
- práca(dotriedenie): 241 €/t (9 %)
- preprava: 24 €/t (91 %)
- spolu: **265 €/t**

Príjmy:

- výkupná cena papiera: 50 €/t
- výkupná cena kartónu: 0 €/t
- príspevok z RF za papier: 24 €/t
- príspevok z RF za kartón: 12 €/t (vzťahnuté k 1 t papiera)
- spolu: **86 €/t**

Celková bilancia: 86 €/t - 265 €/t = **-179 €/t**

Náklady na zhodnotenie papiera zo separovaného zberu

Dnes by bola bilancia nulová ak: výkupná cena papiera je **230 €/t** alebo príspevok RF je **144 €/t**.

Na každej tоне papiera zhodnotenej priamo v papierni vzniká strata 180 €/t. Uloženie papiera na skládku by v týchto konkrétnych podmienkach stálo 50 €/t vrátane prepravy.

Samospráva separáciou papiera je v strate 130 €/t.

V čom je problém?

To, že separácia je drahšia ako nakladanie so zmesovým komunálnym odpadom je prirodzené, pretože separácia je náročnejšia na ľudskú prácu.

Problém je v tom, že výrobcovia a dovozcovia prispievajú do systému nedostatočne a to je dôležitým dôvodom nedostatku financií.

Podpora separácie v obciach a mestách je preto veľmi nízka, niet z čoho platiť zvoz a dotriedňovanie vyseparovaných komodít.

Problémové komodity:

- papier
- plasty
- kovové obaly
- viacvrstvové kombinované materiály (nápojové kartóny)

Za nevyhnutné preto považujeme:

- aby výrobcovia a dovozcovia niesli **zodpovednosť** a platili príspevky do Recyklačného fondu (RF) **za 100% výrobkov uvedených na trh** (resp. za tú časť do 100 %, ktorej zhodnotenie nezabezpečia sami)

Vysvetlenie: Výrobcovia a dovozcovia obalov neplatia od roku 2005 za obaly do RF žiadny príspevok v prípade, že zabezpečia zhodnotenie odpadov z obalov na úrovni limitov stanovených nariadením vlády Slovenskej republiky č. 220/2005 Z. z. Tieto limity predstavujú minimálne zhodnotenú množstvá, ktoré ukladá právny predpis a nie množstvá, za ktoré majú výrobcovia a dovozcovia niesť zodpovednosť. Ak sa súčasný stav nezmení, v systéme nebudú financie, výrobky nebude za čo zbierať a zhodnocovať a budú končiť na skládkach a v životnom prostredí.

2. Záväzné limity pre rozsah recyklácie odpadov z obalov vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov

Roky	2005	2007	2009	2011	2012
Obalový materiál	%	%	%	%	%
Papier	30	40	56	58	60
Sklo	40	43	46	50	60
Plasty	20	30	35	40	45
Kovy	20	25	35	50	55
Drevo	0	0	0	15	25
Spolu	28	35,6	46	50	55

Za nevyhnutné preto považujeme:

- **aby neplatenie do RF bolo postihnuteľné, resp. vymáhateľné**

Vysvetlenie: V súčasnosti existuje mnoho výrobcov a dovozcov, ktorí i napriek zákonnej povinnosti neplatia do RF, či už pri úplnom úniku od príspevkovej povinnosti alebo využívaním realitou nepodložených potvrdení o zhodnotení odpadu. Dôsledkom je, že systém separácie je finančne podvyživený, podpora miest a obcí nedostatočná.

- **podrobiť RF nezávislej kontrole** nakladania s financiami (napr. NKÚ), aby výsledky takýchto pravidelných kontrol boli zverejňované. Je potrebné, aby rozdeľovanie financií z RF bolo transparentné a na základe objektívnych kritérií.

Vysvetlenie: Nezávislá kontrola by zvýšila dôveryhodnosť RF ako dôležitého nástroja na podporu separácie a recyklácie na Slovensku. Odhalili by sa prípadné nedostatky v rozdeľovaní financií. Možnosť kontroly RF zo strany NKÚ možno existuje aj v súčasnosti, znenie zákona č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade však v tejto súvislosti nie je jednoznačné.

Za nevyhnutné preto považujeme:

- aby **finančná podpora obcí a miest** z RF (§64 ods. 1 zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch) **bola podstatne vyššia ako dnes**

Táto podpora by mala pokryť všetky náklady na zber a separáciu jednotlivých komodít.

- **vypracovať odborné, verejne prístupné a nezávislé posúdenie navýšenia konečnej ceny** tovarov, z dôvodu príspevkov do RF

Vysvetlenie: Takýto materiál by mal byť podkladom pre objektívne rozhodovanie poslancov Národnej rady a p. prezidenta pri schvaľovaní odpadovej legislatívy. Je veľmi kontraproduktívne, keď sa zákonodarcovia rozhodujú na základe účelových a nepravdivých informácií ako tomu bolo doteraz.

CEPTA – Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy, www.cepta.sk

Katastrofálna situácia v ekonomikách SZ obcí v SR analýzy a riešenie

Ďakujeme za pozornosť

Podrobnejšie na www.cepta.sk

CEPTA – Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy

Nográdyho 39, 960 01 Zvolen

www.cepta.sk

Ing. Miloš Veverka, PhD.

milos.veverka@inter-net.sk

Ing. Daniel Lešinský, PhD.

lesinsky@changenet.sk